

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 K
Félévre . . . . . 4 K
Négy havra . . . . . 2 K
Egyes szám ára 10 fillér
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő:

Dr. LAUFER ÁRPÁD.

DÉVA ÉS VIDÉKE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség

Kossuth L.-utca 12., hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12., hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Társrszerkesztő:

KARDOS ÁRPÁD.

A hazafias becsületérzés.

Miniszterelnökünkönkről valamennyien tudjuk, hogy egyáltalán nem a nagyhangu szólamok embere. Az ilyenekkel örök életben harcban állott s amint maga a tettek embere, másokat is mindig csak tettekre buzdított. Amidőn tehát egy legutóbb az „Igazmondó“-ban írott cikkében a nemzet hazafias becsületérzésére apellál, akkor nagy dologról lehet szó, hogy puritánul egyszerű stílusától eltérve, ezzel a superlativusba átcsapó kifejezéssel ad nyomatékot irásának.

A cikkben kifejezésre jutó szándék jelentősége teljes mértékben igazolja a miniszterelnököt, hogy a nemzet hazafias becsületérzését idézi sorompóba és ennek az erejével serkent manapság egyik legfontosabb feladatunknak a teljesítésére. A kormány új gabona-rendeletének horderejét világítja meg ezuttal Tisza István gróf és azokat a nagy érdekeket, melyek ennek a rendeletnek lelkiismeretes végrehajtásához fűződnek, s amelyeket méltán helyez a nemzet hazafias becsületérzésének védőpajzsa alá, mert ennek a rendeletnek az érvényesülése egyszerűen egyik legfőbb föltétele a most folyó rettenetes küzdelmünk teljes sikerének.

Miután a miniszterelnök állapítja meg a tény — akármilyen sajnálatos is, de

ugy kell lennie, hogy a gazdák egy része minden rendelet és hatósági felhívás dacára titokban tartja gabonakészletét és a közönség is állandóan a szükségleteit meghaladó készlet beszerzésére törekszik. Ez pedig főben járó dolog, miután szándékosság nélkül is csak oda lyukad ki, hogy ellenségeink kiéheztetési politikáját támogatja, mert lehetetlenné teszi, hogy amugy sem valami bőséges tavalyi terméseredményünk a magunk és szövetséges társaink szükséges és kötelező ellátására áttekinthető és így méltányosan elosztható egészében rendelkezésre álljon.

Ha menthető nem is, de legalább megmagyarázható volna ez az eljárás, ha az éhínségtől való félelem volna a rugója. De hiszen erről szó sincsen. A tavalyi termésünk ha nem is bő, de sokkal jobb az előzőnél. Pedig a nemzet eléggé nem dicsérhető önmegtartóztatásának jóvoltából az is elégségesnek bizonyult nemcsak a magunk számára, hanem szükséglató szövetségeseink kiegészítésére is. Annál bizonyosabb tehát, hogy a tavalyi többtermés teljesen kielégíti a hozzáfűződő igényeket, csak ne pazaroljuk és bocsásuk nyilvános ellenőrzés alá, hogy az egyenletes elosztás biztosítható és másokat megkárosító visszaélés megakadályozható legyen.

Teljesen igaza van tehát a miniszterelnöknek, midőn ezt az eljárást kiméletlenül ostromozza és szembeállítja fiaink önfeláldozásával, melyet a lövészárkokban és Przemysl inséges napjaiban tanusítottak és amidőn az idevágó kormányrendeletek kijátszását egyenesen olybá minősíti, mintha amit fiaink emberfeletti erőfeszítések, nélkülözések, küzdelmek árán, kiontott vérükkel szereztek, azt az itthonmaradottak önzése, gyöngesége, kapzsisága kockára akarná tenni. És ezzel a szédületes eshetőséggel szemben mi sem érthetőbb, minthogy apellál a nemzet hazafias becsületérzésére, amely nem tűrheti el, hogy eddig tartó dicsőséges szereplésünket egyeseknek a kapzsisága megalázza. Erről különben tenni fognak azok a szigorú hatósági intézkedések is, amelyek az eltitkolt gabonakészleteket ezentúl kérelhetetlenül kikutatják, elkobozzák és szigorúan megbüntetik miattuk. Azoknak az előreláthatóan keveseknek tehát, akik esetleg hajlandók volnának magukat a nemzet hazafias becsületérzéséből kiközösíteni, ebből a szempontból ajánljuk melegen és sürgősen, hogy éljenek a könyörületes haladékkal és a hivatalos kikutatás előtt jelentsék be elrejtett készleteiket; így megszabadulhatnak a megbélyegző országos kicsufoltatás alól.

A DÉVA ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Hol, merre jártok? . .

Letűnt időknek szürkülő álma:
Dal, zene, cimborák, hol, merre jártok?
Van-e a napnak most is sugára,
Vagy úgy, mint én is, csak felhőket láttok?
Hol a dal, vig zene s pohárcsejgésre
Gyul-e a szemetek lobogó lángra? . .
Eltűntek, ugy-e, multak ködébe:
Vész kődi dalait most a világra.
Tegnapok és a mák évekké nőttek
S részvéten tipornak dalt és szerelmet:
Azokból lecsapó villámot szöttek
S hangjától mindenk holtra ijednek.
. . . S száguld a fergeteg, vész, vihar egyre,
Úzve a szerelmet, dalt a szivekből . . .
Pataknak, folyónak kicsiny a medre:
Tenger a vér, mi folyt már a sebekből!
Vérözön vágyódik most a világra:
Vesszenek szerelem, dal, zene rendre!
Minden percünket bú úgy üzi gyászra . . .
Óh, hogy ti éppen most juttok eszembe!
Óh, hogy az éveknél lángoló álmát
Pergő tűz, vad roham üzi a sírba! . .
Mialatt görnyedten hordjuk a jármát:
Az élet nem kérdi, ki-ki hogy bírja.
. . . Cimborák, jó fiuk, kik a viharba
Szeretszét szálltatok Isten nevében,
Éltek-e, dobban-e szívetek dalra:

„Előre honfiak, hazánk vészelyben! . .“
Menjetek, szálljatok; s bármerre jártok,
Szikrázzék kardotok: Becsület kardja,
S azután . . . gyuljanak lobogó lángok:
Örökös szerelem, örökös dalra.

Kosztolánszky István.

Interieur.

Ódon szobában ócska butorok közt
(Talán tegnap óta — talán ezer éve)
Alszik a csend s az aranycirádás
Arabeszek között nipek mosolyognak.
Egy kis emelvényen Aphrodite trónol,
Karrarából lehelt hőszin buste-je körül
Sévresi vázákban egy-egy azaleát.
Hervaszt a vágy — s a vázák oldalán
Filigrán figurák: Rokokkó bácsikák
S rokokkó nénikék bókolkolnak egymásnak.
Az ócska zongorán egy nyitott Chopin kotta
Valaki talán úgy felejtette
Egy csendes szerelmes tavaszi éjszakán
S nem jött többé vissza, hogy végig eljátsza . . .
A japán asztalkán két fénykép beszélget:
Egy Tizián-szőke, aggszemű dáma
S egy aranyujtásos bus chevalier . . .
Aztán csönd . . . Szomorú szavu nagy
[vallomások
Halk intermezzója végképpen elhalkul
S egy hervadt azalea szirmait hullatja . . .

Egyed Zoltán.

Hősök temetése.

Irtá: Nádházy Bertalan ref. lelkész.

Pocsolyás idő van. A köves út felvágva a sok szekértől és autótól. Habarcsban járunk. Még mindig folyik a nagy csata. Számítani is alig tudom, hányadik napja. Persze nemcsak ott a kicsit messzebb levő véres mezőkön: itt is vannak halottjai. Akiken már segíteni nem, csak könnyíteni lehet egy enyhülést adó injekcióval. Injekciót kap az utolsó utra induló, két szanitéc óvatosan elviszi, egy üres helyre leteszi. Halottas szoba itt nincs. Ott van a betegek között a sárga arcú halott is.

Szemfödője katona-köpenyegre. Zsebeit kikutatják. Értéktárgyait összeszedik. Ezek hivatalos uton hozzátartozóik kezéhez jutnak el.

Egyik szobában is, a másikban is fektüsznek a kiszendvedettek. Nem jól irtam. Ezek a sebükben meghaltak — csodálatos — végtusát nem vivnak. Mintha kárpótolni akarná őket a nagy Isten eddigi szenvedésükért. Egy nagy sóhajtás és elröppent a lélek . . .

Olyan nyugodt az arcuk. Egyik-másik mintha mosolyogna is, talán az Ur ítélete kedvezően hangzott. Vagy szeretteit látja egy röpké pillanatra hazaszállott lelke.

Az iskola folyosóján faragják a fakeresztek. Kemény, fiatal fából röjják össze, mintha

Déva küldöttsége a fővárosban.

Akik résztvettek abban a küldöttségben, mely a városfejlesztő bizottság elhatározásából a múlt héten a fővárosba utazott, hogy a földmívelési, kereskedelmi és honvédelmi miniszterek érdeklődését a Déva város fejlesztésében nagyfontosságú feladatok iránt fölkeltsék, azoknak megoldásához jóindulatukat biztosítsák, a legszebb kilátásokkal, a legjobb reményekkel tértek haza.

A fogadtatás, a nyert benyomások a sikeres kezdet bizakodó képévé sűrűsödnek előttünk. Az első lépés sikere, melyet örömmel üdvözlünk, joggal ösztönözhet a további nagy munkára. Mert, hogy ez csak a kezdet kezdete volt s a munkának a nagyobbik fele hátra van, az világos. A városfejlesztő bizottságra hárul a felelősségteljes feladat, ha vállalt szerepét betölteni akarja, hogy a fölvetett kérdések ébrentartásával, a rajtunk múló előkészületi teendők végrehajtásával s ha szükség, a város áldozatkészségének fölbresztésével hozzá is segítsen a végső eredményhez.

A küldöttségjárásról a fővárosi sajtó is megemlékezett. Mi a következőkben számolunk be arról.

Megelőző számunkban megemlégettünk a küldöttség tagjait, kikhez utólag még Pap Domokos dr. kuriai bíró, törvényszéki elnök, Fehér Róbert dr. kir. vezető járásbíró, a fővárosban pedig Rosenberg Ignác dr. és Söpkéz Sándor orsz. képviselők és Hollaki Arthur ny. főispán, vármegyénk egykori alispánja is csatlakoztak.

A küldöttség, melynek zöme január 27-én délben érkezett a fővárosba, Mara László főispán, Söpkéz Sándor és Rosenberg Ignác dr. orsz. képviselők hathatós közbenjárására abba a szerencsés helyzetbe került, hogy még aznap este a munkapárti klubban a kereskedelmi és földmívelési miniszterek elé juthatott.

A klubban az a kellemes meglepetés érte a küldöttséget, hogy Sándor János belügyminiszter, aki erdélyi ember létére az erdélyieket kitüntető rokonszenvvel fogadja, a legközvetlenebb módon szegődött hozzája, meleg érdek-

lődéssel tette magáévá óhajításait s az illető szakminisztereknek különös figyelmébe ajánlotta azokat.

A fáradhatatlan Mara főispán arra is talált módot, hogy Tisza István gr. miniszterelnököt, ki elfoglaltsága miatt csak rövid ideig tartózkodott a klubban, szintén informálja céljainkról s az ő befolyásának köszönhetjük, hogy a kormányelnök maga is szívesen érdeklődött a reszortminisztereknek.

A küldöttség szóoka Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter előtt Apáthy Árpád dr. vármegyei tiszti főügyészünk volt, aki a már ismertetett indokok alapján kérte a miniszter jóindulatát.

A miniszter a legnagyobb előzékenységgel válaszolt. Rámutatott arra, hogy a Maros szabályozása már törvényhozási rendezés alatt áll, s a lehető legrövidebb időn belül a megvalósulás stádiumába jut. Déva város egyéb irányú kéréseit is a legnagyobb készséggel teszi tanulmányozás tárgyává s azok teljesítését kilátásba is helyezi.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszternél Kontz Domokos polgármester tolmácsolta kívánságainkat.

Harkányi báró lekötözött szívélyességgel állapította meg, hogy ismeri azokat a nagy érdekeket, melyek Déva város mozgalmának rugói. Méltányolja is azokat, s a legnagyobb jóakarattal fog módot keresni arra, hogy azok lehetőség szerint kielégítést találjanak.

Másnap a küldöttség a képviselőházban Hazai Samu báró honvédelmi miniszter előtt tisztelgett, aki Kontz Domokos polgármester beszéde után megígérte a kérés alapos tanulmányozását s megjegyezte, hogy az itten állomásozott zászlóalj tekintetében a város szerzett jogait fizetetlenben óhajja tartani. Ami az ezredtörzs elhelyezését illeti, arra nézve érhető okokból most ígéretet nem tehet, de háboru után, amint aktuális lesz a kérdés, Déva kérelmére mindenesetre figyelemmel lesz.

Fölkereste még a küldöttség Tolnay Kornél államvasuti elnökgazgatót is. Az elnökgazgató alapos ismerője a viszonyoknak. Méltányolja

a város törekvéseit s hajlandó azok érdekében áldozatot is hozni. A mit az általános érdekek sérelme nélkül keresztül lehet vinni, kész arra. S így különösen Déva vasúti személyforgalmának emelése elől nem zárkozik el.

A küldöttség által megszólaltatott valamennyi tényező úgy nyilatkozott, hogy ismeri az itteni viszonyokat, érdeklődéssel fogadja a fölöttébb kérdéseket. Ezekben a megnyilatkozásokban mi egyszerű udvariasságnál jóval többet látunk. Látjuk a mi szűkebb országrészünk fontos szerepének a fölismerését abban a hatalmas méretű fejlődésben, melynek a háboru után hazánk gazdasági, kereskedelmi, honvédelmi és kulturális életében szükségszerűen be kell következnie. Erkölcsi kötelességünk ennek a fontos szerepnek az előkészítésében minden tőlünk telhetőt elkövetni. S amikor az eredmény nem kilátástalan, csak fokozása mulik a mi odaadásunkon, kettőzött munkakedv kell lüktessen tevékenységünkben.

A küldöttség — értesülésünk szerint — a városfejlesztő bizottságnak a legközelebbi napok valamelyiken fog részletesen beszámolni.

Innen-Onnan.

Utolsó előtti számunkban hivatalos fölkerésre ismertettük azt a miniszteri rendeletet, mely a veszettségi esetek feltűnő szaporodása miatt a kutyák aranyzabadsága ellen tesz egyfelől kemény intézkedéseket, másfelől pedig különös figyelmébe ajánlja gazdáiknak, hogy e hű állatok nagyobb gondtal dédelgessék. Az ellen meg épen nem támaszt kifogást, hogy tejbenvajban fűrösszék a drágákat.

Kíváncsiak voltunk, hogy a kutyák, kutyánék és kutyakisasszonyok meg kutyaurfiak füttyülnek-e ugy az aranyzabadságot meghívó magas rendeletre, mint gazdáik az előirt dédelgetésre? És esti időben, ugy tíz óra tájban, mikor már a becsületesebb emberek egy része alszik, körutra indulánk.

Nem kellett messzire mennünk.

A főtéren a szorgalmas ivlámpák szelid fényében nem volt nehéz meggyőződni arról,

a hősök erejét s ifjuságát akarnák vele jelképezni. Csak annyit faragnak a fán fehérre, ahová a név és ezred felirható. A kereszt rövidebb szárát egészen s a hosszabbat egyharmadáig. Elöl.

Igy van felírva reá a sírfelirat tinta-ceruzával vastag betűkkel: a kereszt hosszú szárán a rövid felett „8. honv. gyalogezred,” a röviden „Szász Zoltán hadnagy;” a hosszun alól: „megh. 1916. jan 3.”

Akinek személyazonossága meg nem állapítható — ilyenek is kerülnek; se levél, se más írás nincs zsebeiben, Istenem, vajon egyedül állott ez a nagyvilágban? — azokat lefényképezik, hátha mégis keresné valaki.

Első halottam sirkeresztjének feliratát közöltem feljebb. Haslövés érte. Nem volt menekvés, oly rombolólag hatott a srappel golyó.

Zsebében mintegy 600 korona volt. Hozatunk a számára egyszerű fakoporsót. Egy palma-levél borul át a barna hajlékon. Hősnek való jelvény. Koporsóba tételénél megállapítjuk a személyazonosságát. Valószínű, hogy Szászvároson lakó édesatyja, Szász Sándor v. tanácsos (a Legitimations-blätterről olvasom le) haza viteti, hogy magyar földben pihenjen a magyar hazáért meghalt 22 éves magyar hős.

Voltak más halottaink is, róm. kath., gör. kath.

A koporsót kocsira teszik. A többi halottakat

sátorlapjukba, köpenyükbe takarják s szépen egymás mellé fektetik. Ahány fér a szekérben.

Mi lelkészek hárman egy kocsin lassan megyünk a messze levő ruthén temető felé. Utánunk a 4 szekér, a halottakkal. Mellettük szanitécek ásókkal, kapákkal. Szemben municiók kocsik jönnek. Halált szállítanak azok is. Ugyan mit csinál most az, akit holnap ezek a szétszakadt poklok találni fognak?

A hadnagnak külön sirt ásattunk. A többiek közösbé jutnak. Egy tágas gödör. Mily barátságosan férnek meg egymás mellett a magyar és a muszka. Már megbékéltek a földanya kebelén. A friss, sáros, felhányt földre olyan sorrendben tesszük a keresztet, amilyen sorrendben fektüsznek a hősök. Az egyiknek arcáról lecsuszik a köpeny, félig ülő helyzetbe jut, amikor emelik a sír felé. Szembéja felnyílik... Arra néz, a hegy felé, ahonnan az ágyuk — talán a harangok helyett — bömbölnek. Ugy tetszik nekem, hogy mosolyog sápadt ajaka. Neveti az egymást marcangoló embert. Ő már nem szenved, ő pihenni tér fáradalmi után. Elvégezte munkáját nemesen. Meghozta a legnagyobb áldozatot a hazáért bátran.

Mind a sirban vannak.

A közös sírnál ott áll a stolával a nyakában, szentelővel kezében a római katolikus Feldpater és barna temetési ruhájában a görög katolikus lelkész. Helybeliek is eljöttek

néhányan. Egyik gyertyát gyújt. Rövidke, vékony gyertyát. Lobogva ég sárgás lánggal. Én pár lépéssel odább állok, a magános sírnál. Tábortörzsd uniformisban, fekete palásttal vállamon. Levezzük sapkáinkat. Egyszerre kezdődik a szertartás. Amazok ott mormolják temetési imáikat, szentelik a halottakat. Én imádkozom halkán, mély megilletődéssel. Hárman vagyunk ennél a sírnál: az Isten, a hős halott, meg én. Még csak pár pillanattal több, mint ahogy e sorokat leírhatom s vége a temetésnek. Egy göröngyöt halkán ereszték a koporsóra. Egy ágyu ordít a hegyen. Nem halom az agyagos föld koppanását. Önkénytelen sóhaj szakad a keblemből: Isten veled, bajtársam!... Ahogy elfordulok a sirtól, már jönnek, már vágják s húzzák a földet a koporsóra a szanitécek...

Megjegyzem a helyet. Egy rozszant háztól 48 lépésnyire fekszik egyenes vonalban északkelet felé. N. betűt vágok a kereszt felső részére jel gyanánt késemmel, hátha az írást lemossa az eső. Sivitő szélben indulunk vissza.

Holnap értesítenem kell az édes atyját. Eddigi szolgálataim közül ez lesz a legnehezebb. Hogy borítsam én talán örök gyászba azt a családot, aki legdrágábbját adta a hazának? Szomorú levellem ne vidd sebesen posta, nem ezt várják... Ráérnek megtudni később is, hogy hős Zoltán fiuk egy ruthén temető hantja alatt nyugszik.

hogya a kutyák, kutyánék, kutyakisasszonyok és kutyaurfiak bizony — fűtültek.

Nemcsak fűtültek, de farsangoltak is. Népe-sebb volt a piac sok néptelen közgyűlésnél, a kedvük meg olyan lila, lila...

És ez nemcsak Déván van így, hanem a kincsekben és kutyákban egyformán gazdag megyében mindenütt.

Vajjon nem lehetne segíteni ezen a dolgon? Legalább ott, ahol kutyapécerek vannak. Például éjjeli inspekcióval? Mert mi azt hisszük, hogy a pécér urak éjjel mindig bőségesebben arathatnak, mint fényes nappal.

Ha azonban úgy állana a dolog, hogy csak azok az ebek rendeznek ilyen utcai bálákat, kiknek műfogaik vannak s akik a műfogaikat éjszakára amugyis pohárban tartogatják — akkor hallgatunk.

* * *

A műfogakról jut eszünkbe egy kedves kis eset. Zarámban történt, ahol a jóízű dolgok még mindig nem ritkák. Szereplői egy közismert földesúr meg a szobalánya. Nem olyan cicomás, Fedáksári-szobalány, hanem a szomszédos Boica vidékéről való, házilag csiszolt kis leány.

Mielőtt azonban neki vágunk, bocsánatot kérünk a műfogak nagyrabecsült gazdájától, hogy toálettítkát így szárnyra bocsátjuk, de amilyen jóvágású, kedélyes bácsinak ismerjük az illető urit — mert ő a műfogak tulajdonosa — tudjuk, hogy kész a bocsánat.

Egy vasárnap délelőtt, kora délelőtt egy barátja keresi sürgős ügyben a földesurat. Nem találja az udvaron. Földmég hát a lakásba. Az első szobában senki. A másodikban ott a szobalány nagy takarításban.

— Valéri, nem tudja, merre van a nagyságos ur? Nem ment el hazulról?

— Nem tudom, kérem, hol van. De itthon kell legyen valahol, mert a fogai itt vannak a pohárban.

Mondja valaki, hogy az itteni cselédek miveletlenek és gondolatfűzésük nem egészséges!

— Műfogtulajdonosok, kik ebbeli minőségeket takargatni akarjátok, így avassátok bele cselédeiteket a hálószoza sokoldalú rejtelmeibe!

* * *

Meg vagyunk akadáva a fűtüléssel. Nem a fűtütéssel, melynek tudvalevőleg a közhasználatban hívogató értelme van s általában független az érzelmi világ beléletétől. Hanem a fűtüléssel.

A mikor csókos ajkaink ezt csinálják és nem a csókot, jelenti, hogy vidámságra igen nagy bennünk az akarat. Mert hát a fűtülés a lelki egyensúlyt zavaró körülmények távolléti tündöklését s a jókedv aranyos jelenvalóságát szokta kifejezni; így ment át a köztudatba, aminek talán az lehet az intelligens magyarázata, hogy sem fogfájós, sem hasfájós, sem sirvabusuló embert fűtülni nem hallottunk.

Ezek után a megállapítások után pedig engedjék meg nekünk annak a megállapítása is, hogy Déván sok a jókedvű nép. Különösen az üzletemberek körében. És még különösebben az élelmiszerekkel kereskedők körében.

Kora reggeltől késő estig, üzletnyitástól üzletzárásig, mind csak fűtülnek. Mireánk, a korgó gyomrunkra, a gutaütött pénztárcáinkra, a rázosan döcögő, törött tengelyű megélhetésünkre, a hatóságokra, az árak kifüggesztésére, az árak betartására.

Tisztelni tudjuk másnak a jókedvét s nem is szeretjük megzavarni. De mikor a mi nyomorúságunkat veszik a fűtülés motorjához benzinnel, talán mégis joggal szeretnők szájon törölni ezt a fűtülést.

Mert, ha nem komédia ez, ami itt körülötünk végbe megy, akkor a mi ítélőképességünk bomlott meg. Kihirdetnek, közzétesznek, kiaggatnak rendeleteket, melyeknek, úgy látszik, az a feladatuk, hogy a papír teherbírását kipróbálják. Nemcsak az okatlan kutyák, hanem az okos emberek is kutyába veszik. Azt mondják az üzletben a vékonypénzü éhezőknek, ki a rendelettel reméli az üdvözülést: „Fűtülök a rendeletre!”

Kérve kérjük a dévai rendőrséget, lépjen ki passzív rezisztenciájából. Huzzon keztyűt, de boxoló keztyűt csapjon közéje a darázsészeknek. Táncoltassa meg ezeket a jókedvű népet annak a gyönyörű nótának az igazi melodijára, amelyet a miniszter, az alispán olyan sok érzéssel megírt.

Vagy a rendőrség is — fűtül?

A brádi műkedvelők estélye.

A brádi műkedvelők lelkes kis csapata szép sikerű estélyt rendezett múlt hó 22-én a Hungária szálló nagytermében a kárpáti feldult tűzhelyek javára, mely a fényes erkölcsi siker mellett 400 korona tiszta jövedelmet eredményezett a nemes célra.

Az estélyt Berde Sándor ref. lelkész hangulatos prologja nyitotta meg, utána Krasznay Vilma adta elő Szokoly Mariska zongorakíséréte mellett „A hős fiú”-című melodramát, melynek különös érdekességet az kölcsönzött, hogy zenéjét Kirinyi István szolgabíró szerette. A megrázó erejű muzsika szépségei hatásosan érvényesültek úgy a szavaló bravuros előadása, mint a kíséző zongorajáték igazán művészi interpretációja révén.

A „Primadonna cselédje” című bohózat követte ezt, melyben a Körmendy pár hivatásos művésze és Brády Zuliika kedves játéka tartották folytonos derűtségben a közönséget.

Ennek végeztével Kirinyi István vette kezébe hegedűjét s adta elő az ő igazán elsőrendű művészetével Hubay: Sárga cserebogár c. koncert darabját. Kirinyi csillogó virtuozitását szépen egészítette ki Szokoly Mariska rutinos zongorajátéka. Nagy lelkesedést keltett ezután Körmendyné, Szabó Margit, Brády Nusi, Krasznay Vilma ének quartettje, melyet Brády Zuliika kísért zongorán, úgy hogy az alkalmi vonatkozásokkal gazdaggá tett kuplékat többször is meg kellett ismételnök.

A tapsvihár végével „A párbaj” című kis vígjáték került színre, melyben Susnek Margit temperamentumos, ügyes játéka és Gerber Rézsike alakítása sok tapsot szereztek. Böven jutott különben ebből ki az erre következő trionak is, melyet Körmendyné, Adorján Mariska és Brády Zuliika énekeltek.

Utánuk a közönség ismét Kirinyi Istvánt és Szokoly Mariskát kívánta hallani s csak azután került sor az élőképekre, melyek sorában kivált a csupa kedves kisgyermekből csoportosított „Karneval” és az alkalmi tárgy „Bucus a harcstól” gyakoroltak mélyebb hatást. Az egyes számokat egyik ügyes műkedvelő konferálta.

Peregrinus.

HIREK.

— **Kitüntetések.** Őfelsége Wach József 64. gy. e. hadnagyot a III. o. hadiékítményes érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján, Sichel Károly 64. gy. e. főhadnagyot, Bresán Lajos és Kalkstein Joakim 64. gy. e. hadnagyokat a Signum laudis-szal tüntette ki az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért. Leer Mihály 64. gy. e. főfegyvermester ugyan-

azért a koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

Pflanzer Baltin Károly lovassági tábornok, hadseregpáncsnok Szabó János szászvárosi m. kir. posta- és távirólist, tartalék. tábori távirásznak Kolomea 1915. máj. 15-diki ostrománál az ellenség előtt tanusított példás szolgálataiért dicsérelt elismerését fejezte ki.

— **Áthelyezés.** Junger Károly 64. gy. e. századost áthelyezték a cs. és kir. 17. gyalogezredhez.

— **Német vaskereszt.** A király megengedte Sólyom Fekete Gellértnek, a 7. sz. pionerzászlóalj századosának, hogy a német császár által adományozott II. o. vaskeresztet viselhesse.

— **Halálozás.** Özv. Vots Ottóné Kardos Klára 73 éves korában Hátszegen elhunyt.

— **A dévai művésztrió.** A Horváth-Szabó-Schneider művészársaság ma este Szászvároson, az ottani Vörös-Kereszt Egylet javára rendezendő hangversenyen szerepel. A város műértő közönsége a legnagyobb várakozással tekint a hangverseny elé.

— **Távozó bankigazgató.** Ugy halljuk, hogy Havas Berthold dr., a dévai Közgazdasági Bank jeles igazgatója legközelebb megválk etől az állástól, mert sikerült Pozsonyban egy sokkal előnyösebb állást elnyernie. Távozásával határozott veszteség éri a Közgazdasági Bankot, melynek kiválóan képzett, konciliáns módoru, fáradhatatlan vezetője volt.

— **Tea-délután.** A Hunyadvármegyei Nőegylet f. hó 12-én, szombaton d. u. 5 órakor a nyomorban levő egyetemi hallgatók és saját pénztára javára, tea-délutánt rendez a vármegyei ház nagytermében özv. Barcsay Kálmánné elnöknő védnöksége alatt. A rendezőség gondoskodott változatos műorról. Szerepelni fognak, Apáthy Clarisse, Bartha Bunci, Hajduczky Lenke, dr. Horváth Dezső, Schulhof Magda, Szabó Endre, Szeles Henrik, Székely Lajos. A haziaszonyi tisztet ellátják Apáthy Árpádné, Göllner Károlyné, Mailand Oszkárné, Schulhof Zsigmondné; a teánál Balia Zsomborné, Kovács Zoltánné, Sipos Béláné, Valy Ferencné. Felszolgálnak Barcsay Alice, Borbáth Toto, Boér Magda, Blum Annus, Deutsch Alice, Gáll Tusi, Gergelyfy Nina, Hirsch Mici, Hosszu Buski, Kabdebó Duci, Knopf Mancsi, Kontz Sára és Tini, Mailand Mariska és Annuska, Moldován Bubus, Sávu Annus, Schusztler Viora, Vince Joli. Belépődíj 2 korona, diákjegy 1 korona. A belépődíj ellenében mindenki kap egy csésze teát süteménnyel; minden további teának 50 fillér lesz az ára. Elárusítás nem lesz, de a jótékony cél érdekében felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

— **Képviselőtestületünk ujjaalakítása.** Déva város tanácsa közhírré teszi, hogy 1916. február 9-én a városház nagytermében 20 rendes képviselőtestületi tag és 10 póttag kerül választás alá. A választás délelőtt 9 órakor kezdődik és egyfolytában tart délután 4 óráig.

— **A Hátszegi Jótékony Nőegylet** a február 6-ára tervezett műsoros délutánját február hó 13-án tartja meg. Ugy tudjuk, hogy az összefogott sikere érdekében Kendeffi Gáborné buzgólkodik.

— **A három hónapi szabadság.** A honvédelmi miniszter felhatalmazta a honvédkerületi parancsnokságokat, hogy közigazdasági érdekből önálló mezőgazdáknak, nagybirtokosoknak, mezőgazdasági szövetkezetek tisztviselőinek, mezőgazdasági kovácsoknak és bognároknak, udvarbíróknak, munkavezetőknek, erdőgazdáknak, fatermelőknek s ezek üzemvezetőinek, felügyelőinek, gépészeti személyzetének, molnároknak, halászoknak és kádároknak méltánylást érdemlő esetekben 3 hónapi szabadságot engedélyezhessenek.

— **Meghalt a nagyszebeni metropolita.** *Metianu* János gör. kel. román érsek, a magyarországi gör. keleti románok egyházi feje, e hó 3-án Nagyszebenben meghalt. Temetése értesülésünk szerint kedden lesz.

— **A brádi magán polgári leányiskola sulyos helyzetbe került** azzal, hogy a részére az előbbi iskolai évekre megadni szokott államsegélyt erre az évre nem folyósította a kultuszminiszterium. Kétszeresen nehezé teszi a dolgot az a körülmény, hogy erről az iskola vezetősége csupán most január havában értesült, mikor a tanítás munkáját 60 növendékkel immár öt hónap óta végzi. De nem csupán az intézet vezetőségét sújtja ez az igazán nem várt megpróbáltatás, de Brád és vidékének mindazon családait, kik annyi áldozattal járatták ebben a félévben leánygyermeküket az iskolába, s akik azt sem tudják ma még, hogy mit kezdenek, ha az iskola további fenntartását az államsegély hiánya lehetetlenné teszi. Hisszük, hogy *Benkő* András kir. tanfelügyelő, aki mint a brádi kir. tanfelügyelői kirendeltség vezetője éveken át közvetlen közelből győződhetett meg egyfelől arról a fontos kulturumkáról, melyet ez az intézet végzett a Zarándban, másfelől azokról a nehézségekről, melyeket ennek fenntartása még államsegély mellett is a vezetőségre rótt, nem fogja engedni, hogy ez bekövetkezzék, s lesz gondja reá, hogy illetékes helyen megmátsák elhatározásukat. Annyi anyagi ereje talán van még a magyar államnak, hogy egy egész vidék leánynevelését sulyosan érintő kérdésben áldozatot hozhasson. Ugy halljuk egyébként, hogy az érdekeltek, de a helyi hivatalos körök is külön emlékirattal fognak *Mara László* főispán urhoz fordulni, hogy ezen az egész nagyközönséget közelről érdeklő kérdésben segítségére legyen az iskolának.

— **A szászvárosi jótékonycélu hangverseny,** melyet mult hó 22-én a 71-es katonazenekar rendezett, nagy erkölcsi és anyagi sikert ért el. A zenekar karmestere, *Heller Antal*, továbbá *Chladek* Henrik tart. hadnagy, zongoraművész és *Benedek Zóra* énekes művésznő művészi képességeik gazdag tárházából a legjobbat nyújtották a közönségnek, mely hálás óvációkkal halmozta el őket.

— **A cigány halála.** Boicáról jelentik: *Tyindir* Miklós 53 éves hercegányi cigány nemrégiben többemagával alaposan helybenhagyott Marossolymoson egy szerencsétlen halandót. Sulyos testisértés büntette miatt megindult a nyomozat, melynek során az illetékes boicai csendőrség ki akarta hallgatni *Tyindirist*. Ez azonban sehogy sem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy a csendőröknek számot adjon a számolnivalókról. Bujkált előlük. Végre aztán egy éjjel megtudták a csendőrök, hogy otthon van a cigány. *Kiss Albert* csendőrből és *Finta Lajos* népfőlkelőből álló járőr egy községi esküdttel együtt hamar ott termelt, a szemfüles jómadár azonban elzárta az ajtót s míg a járőr zörgetett, az ágya alá rejtőzött. A csendőrök a hosszas hiábavaló zörgetés után benyomták az ajtót s amikor *Kiss* csendőr szuronyával az ágy alatt kereste a cigányt, az hirtelen megragadta a szuronyt, majd egy gyors mozdulattal kiugrott onnan, félrelökte az esküdtet, meg a népfőlkelőt és kirohant a szobából. De a csendőr se volt rest. Utána eredt s hamarosan utolérte. Mikor *Tyindir* a sarkában érezte a csendőrt, hirtelen előkapta tüsszőjéből éles kését, szembefordult üldözőjével s megszúrta. Ez volt a veszte. A következő pillanatban átfurta szívét a csendőrszurony s a cigány holtan rogyott össze.

— **Az árkii bíró.** Kedden este egyik árkii ház ablakán bekocognak. A szobában levő gyer-

mek odané az ablakra, ahonnan egy rakás fej, marcona férfi fejek, tányérsapkával a tetejükön, meredeznek rá s közben értetlen szavakat dünnyögnek feléje. Holtra ijedten, sivitó sirásra fakad a gyermek s szalad ki a szobából. A hangjára az udvaron levő anyja rohan feléje s mikor lecsitítja, megtudja a rémület okát. Az okozók már eltűntek. Az asszony, aki a városban sűrűn megfordult, mindjárt tisztában van azzal, hogy orosz foglyokról van szó. Fölveri a szomszédban lakó bírót, *Pakurár* Györgyöt. Ez rögtön a helyzet magaslatára emelkedik, magához veszi fegyverét s az apjával megindul oroszra vadászni. A kicsiny községet hamar átkutatja. Amikor itt senki idegent nem kap, nekivág a határnak. És buzgólkodása eredménnyel járt. Öt oroszt fogott el, akik Temesvárról szöktek meg. Ezeket aztán másnap behozta Dévára s átadta a csendőrségnek. A beszállítás maga egy látványosság volt. Az öt orosz előtt 2 árkii „alkalmatlan” legény ment, hátul megint 2, de természetesen fegyvertelenül. A menetet a derék bíró zárta be, ő azonban már a hivatali tekintély érdekében puskával a vállán. Az ügyes előljárót talpraesett tettéért felebbvalói megdicsérték.

— **Halálos kimenetelű verekedés.** Tavaly novemberben *Lupény* egyik korcsmájában *Vajtovic* Demeter bányamunkás egy este borozgatás közben összeszólalkozott *Bálint* János gazdálkodóval. A veszekedés tettelegességgé fajult, melynek hevében *Vajtovic* botot ragadott, azzal ellenfelét többször fejbevágta, úgy hogy a szerencsétlen ember összeesett és pár perc múlva meg is halt. A kir. törvényszék *Vajtovicot* halált okozó sulyos testi sértésért 3 évi fegyházra ítélte. A kolozsvári kir. ítélőtábla, hová felebbezés folytán került az ügy, a törvényszék ítéletét helyben hagyta.

— **Lóosztályozás.** Déva város polgármestere közhírré teszi, hogy a lóosztályozást 1916. február hó 15-én reggel 7 órakor fogják Déván, a marhavásártéren megtartani. Felhívja ennélfogva a ló és máhás állatok tulajdonosait, hogy a már összeirt lovaikat a jelzett időben és helyre különbeni büntetés terhe mellett vezessék elé.

Nyilttér.*)

Drága jó férjem elhunyt a óta az igaz részvét annyi és oly sok oldalú megnyilvánulásával találkoztunk, hogy azt külön-külön mindenkinek még csak megköszönni sem vagyunk képesek. Ez uton mondunk tehát hálás köszönetet mindazoknak, kik hozzánk nagy bánatunkban részvételt voltak.

Özv. *Lobstein* Vilmosné és fia *Andika*.

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

A Közgazdasági Bank R.-T.

DÉVA,

pályázatot hirdet

gyakornoki vagy gyakornoknői

állásra. — Kezdőfizetés havi 60 korona.

Pályázati kérvények nyolcz napon belül nyújtandók be; az állás lehetőleg azonnal foglalandó el.

Déva, 1916. február 2.

12 1-1

Az Igazgatóság.

Eladó

egy matt mozdó márvánnyal és tükörrel. — Ára 60 korona. Cim: a kiadóhivatalban. 13 1-1

PÉNZKÜLDEMÉNYEK a hadifoglyoknak.

A DÉVAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

t. üzietfelei tudomására hozza, hogy a hadifoglyoknak szánt pénzküldemények átutalását elvállalja.

Uri szabóság Déván.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget arról, hogy Déván az Orient-épületében, a „Fehér-Kereszt”-szállodával szemben,

uri

szabóságot nyitottam.

Elsőrendű összeköttetésem folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Három-négy vidéki megrendelésre személyesen is elmegyek. Bizva a nagyérdemű közönség becses pártfogásában,

vagyok tisztelettel

KINDA S., férfi-szabó.

3 5-6

Orvosok ajánlják, mint köhögés elleni kiváló szert a

Kaiser-féle mellkaramellákat.

(Védjegy 3 tölgy.)

Milliók használják KÖHÖGÉS

rekedtség, elnyálkásodás, görcs, hurut és hörgő köhögés ellen.

6100

közjegyzőleg hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezeskedik a biztos hatásról.

Igen kellemes és jóízű cukorka.

Egy csomag 20 és 40 fillér, dobozban 60 fillér.

Kapható Déván: Major Mihály és Erős Aladár gyógyszerárában, Issekutz és Szentmiklósy drogériában; Boicán: V. Frohnmeier gyógyszerárában; Marosillyén: Varró Ferenc gyógyszerárában. 101 11 20

HIRDETÉSEK

olcsó árban felvételnek lapunk kiadóhivatalában.